

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประกอบกิจการอุตสาหกรรม อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานและประชาชนในชุมชนใกล้เคียงได้ ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและบริหารความปลอดภัยเป็นอย่างยิ่ง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามให้ผู้ประกอบการจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของโรงงานเช่น กระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกระทรวงหลักซึ่งกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ ได้กำหนดให้มีบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม บุคลากรกำกับดูแลเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ความปลอดภัยในการประกอบกิจการ เป็นต้น กระทรวงแรงงานได้กำหนดให้โรงงานต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (จป.) ประจำโรงงาน ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 การปฏิบัติงานในโรงงานสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเสมอ คือ ความปลอดภัย โดยเฉพาะการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอันตรายในการทำงาน หากการป้องกันไม่รัดกุมเพียงพอก็จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้ปฏิบัติงานวัตถุพิษ และเครื่องจักรในการผลิต ซึ่งอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเครื่องจักร โดยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความประมาทของผู้ปฏิบัติงานเอง (บุญจง ขาวสิทธิวงษ์. 2552 : 354)

การจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน สามารถช่วยป้องกันการบาดเจ็บและเจ็บป่วยของพนักงาน ซึ่งช่วยให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นที่มีการจัดเตรียมและดำเนินการตามนโยบาย และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีหลักฐานมากมายที่พิสูจน์ได้ว่าระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับบริษัท หรือโรงงานอุตสาหกรรมที่มีความพยายามที่จะลดอันตรายหรืออุบัติเหตุต่างๆ เกี่ยวกับการทำงาน ที่ซึ่งการปรับปรุงทางด้านเทคนิคและการปฏิบัติตามกฎหมายมีข้อจำกัด ระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความคล้ายคลึงกับระบบการจัดการด้านอื่นๆ ที่สามารถนำไปสู่การปรับปรุงผลประกอบการทางธุรกิจที่ดีขึ้น (บุญจง ขาวสิทธิวงษ์. 2552 : 354)

สำหรับจำนวนการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของพนักงานบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จำแนกตามความรุนแรงระหว่าง ปี พ.ศ. 2550 – 2555 ซึ่งใน พ.ศ. 2550 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 8 ราย ซึ่งหยุดงานเกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 37.5 หยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิด

เป็นร้อยละ 12.5 และไม่หยุดงาน คิดเป็นร้อยละ 50 พ.ศ. 2551 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 3 ราย ซึ่งหยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 100 พ.ศ. 2552 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 2 ราย ซึ่งหยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 100 พ.ศ. 2553 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 3 ราย ซึ่งหยุดงานเกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 33 หยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 67 พ.ศ. 2554 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 8 ราย ซึ่งสูญเสียอวัยวะบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 12.5 หยุดงานเกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 หยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 75 และ พ.ศ. 2555 พบว่ามีพนักงานประสบอุบัติเหตุรวม 7 ราย ซึ่งหยุดงานเกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 14.28 หยุดงานไม่เกิน 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 85.72 (หน่วยงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย, 2555 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ซึ่งทาง บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด พบว่าสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงงานยังมีแนวโน้มเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทาง บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ได้มีการจัดรูปแบบการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานของบริษัท ซึ่งแบ่งเป็น ในด้านการควบคุมอันตราย ด้านการป้องกันอันตราย ด้านอาชีวอนามัย ด้านการลดความสูญเสีย ด้านการอบรมความปลอดภัย ด้านกิจกรรมความปลอดภัย บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ได้พยายามพัฒนาไปสู่มาตรฐาน ซึ่งมีข้อกำหนด ในระบบการจัดการความปลอดภัย ดังนี้ การทบทวนกำหนดนโยบาย การวางแผน การนำไปใช้ปฏิบัติ การตรวจสอบและแก้ไข การทบทวนการจัดการ (บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด, 2554 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

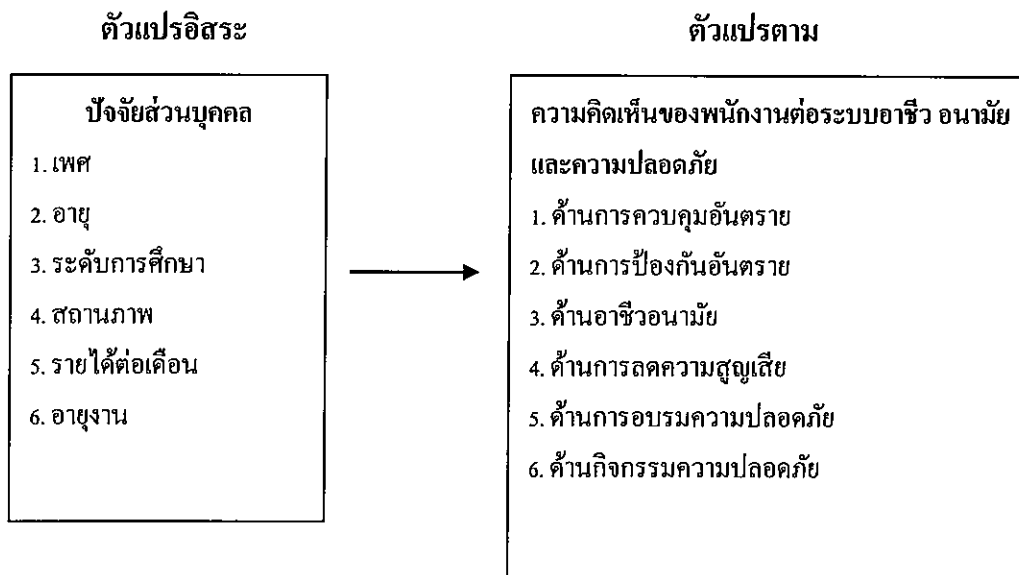
ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ มีหน้าที่โดยตรงกับงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงาน จึงสังเกตเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องการที่จะพัฒนาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเพื่อไปสู่มาตรฐานสากล จึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยภายใน บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด และเพื่อใช้ในการปรับปรุงระบบไปสู่มาตรฐานสากล และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นภายในโรงงาน ช่วยองค์กรลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เสริมสร้างคุณภาพขององค์กร เพื่อประโยชน์ของลูกจ้าง นายจ้าง และประเทศชาติต่อไป ในการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความมั่นใจในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินช่วยสร้างขวัญ และกำลังใจของพนักงานให้เกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยต่อชีวิตการทำงานในองค์กร และเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของ บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงาน สามารถสรุปแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยเป็นการศึกษาพนักงาน บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีพอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จำนวน 938 คน ซึ่งประกอบไปด้วย แผนกวิศวกรรม แผนกพันธ์ีส แผนกสโตรค์ แผนกซ่อมบำรุง แผนกประกอบชิ้นงาน แผนกปรับกระจก แผนกเคลือบชิ้นงาน แผนกตรวจสอบคุณภาพ (บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด. 2555 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดให้มีความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้เท่ากับ 0.05 โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน (Yamane, 1973 : 727)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีพอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัดประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด

3.1.1 เพศ

3.1.2 อายุ

3.2.3 ระดับการศึกษา

3.2.4 สถานภาพสมรส

3.2.5 รายได้ต่อเดือน

3.2.6 อายุงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการควบคุมอันตราย

3.2.2 ด้านการป้องกันอันตราย

3.2.3 ด้านอาชีพอนามัย

3.2.4 ด้านการลดความสูญเสีย

3.2.5 ด้านการอบรมความปลอดภัย

3.2.6 ด้านกิจกรรมความปลอดภัย

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่ในการวิจัย ได้แก่ บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จังหวัดสระบุรี

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่ เดือนตุลาคมพ.ศ. 2555 – ตุลาคม พ.ศ. 2556

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด
2. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรของ บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกของพนักงานที่มีต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของ บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด

ความปลอดภัย หมายถึง สภาพแวดล้อมของการทำงาน ที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย (Danger) และความเสี่ยงใดๆ (Risk) ในทางปฏิบัตินั้นอาจจะไม่สามารถควบคุมอันตรายหรือความเสี่ยงในการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพ การบาดเจ็บ การพิการ การตายได้ทั้งหมด แต่ต้องมีการดำเนินงาน มีการกำหนดกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงน้อยสุดเท่าที่จะทำได้

ระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพทั้งหมด เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัย รวมทั้งการดำรงคงไว้ซึ่งสภาพร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์ของผู้ประกอบอาชีพทุกอาชีพ ประกอบด้วย ด้านการควบคุมอันตราย ด้านการป้องกันอันตราย ด้านอาชีวอนามัย ด้านการลดความสูญเสีย ด้านการอบรมความปลอดภัย และด้านกิจกรรมความปลอดภัย มีรายละเอียดดังนี้

การควบคุมอันตราย หมายถึง การหามาตรการในการควบคุมป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานให้อยู่ในสภาพปกติ โดยคำนึงถึงปัจจัยประกอบในทุกๆ ด้าน การแบ่งเขตพื้นที่ แสงสว่างในการทำงาน การจัดเก็บสารเคมี การควบคุมปริมาณฝุ่น การตรวจสอบสภาพแวดล้อมในการทำงาน การบำรุงรักษาเครื่องจักร

การป้องกันอันตราย หมายถึง การอาศัยหลักการ วิชาการ เทคโนโลยีด้านต่างๆ เพื่อสืบค้นหาปัญหา อันตรายต่างๆ และหาทางขจัดอุบัติเหตุหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้น ประกอบด้วย การคิด

ป้ายชี้บ่ง ขั้นตอนการทำงานกับเครื่องจักร การ์ดครอบเครื่องจักร การตรวจความปลอดภัย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ป้ายเตือน สัญลักษณ์เครื่องหมายความปลอดภัย

การลดความสูญเสีย หมายถึง การลดอุปสรรคต่อความสามารถในการทำงานของคน เครื่องจักร อุปกรณ์ รวมไปถึงเวลา และค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเมื่อเกิดอุบัติเหตุอันตราย ทำให้ต้นทุนค่าประกอบด้วย การฝึกซ้อมแผนฉุกเฉิน การค้นหาอันตราย กฎ ระเบียบคำสั่งด้านความปลอดภัย ป้ายเตือนอันตราย การกำหนดพื้นที่เสี่ยง อุปกรณ์ระงับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

การอบรมความปลอดภัย หมายถึง การให้ความรู้โดยการบรรยาย ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การอบรมด้านความปลอดภัย การอบรมด้านความปลอดภัยเฉพาะด้าน บริการทางวิชาการ การพัฒนาความรู้ความสามารถ การฝึกปฏิบัติการซ้อมแผนฉุกเฉิน ฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงานเมื่อเปลี่ยนลักษณะงาน

อาชีพอนามัย หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ควบคุม ดูแล การป้องกันโรค ตลอดจนอุบัติเหตุ และการรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพให้มีความปลอดภัย ทั้งร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย แพทย์ประจำโรงงาน การตรวจสุขภาพประจำปี ห้องสุขา จุดให้บริการน้ำดื่ม อุปกรณ์ปฐมพยาบาล

กิจกรรมความปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมด้านความปลอดภัยที่พนักงานมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นของสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อ สภาพการทำงาน และส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ประกอบด้วย กิจกรรมด้านความปลอดภัย กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ผู้แสดงความคิดเห็นความปลอดภัย ไปสเตอร์เชิญชวน การส่งเสริมวิธีการใช้เครื่องจักรอย่างปลอดภัย

พนักงาน หมายถึง บุคคลที่ทำงานใน บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด จังหวัดสระบุรี ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิต

บริษัท หมายถึง บริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ซึ่งเป็น โรงงานที่ผลิตเกี่ยวกับ ยางซิติ โคน ยางอื่นๆ และการขึ้นรูปพลาสติก

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัท ชันแอร์โรว์ ซิตี จำกัด ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และอายุงาน

ระดับความคิดเห็น หมายถึง สภาวะการยอมรับของพนักงานที่มีต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานในด้านการควบคุมอันตราย ด้านการป้องกันอันตราย ด้านอาชีวอนามัย ด้านการลดความสูญเสีย ด้านการอบรมความปลอดภัย ด้านกิจกรรมความปลอดภัย วัดได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น